

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2019. gada 11. oktobrī
(OR. en)

12907/19

SOC 661
ANTIDISCRIM 37
JAI 1041
MI 702
FREMP 142

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Labāka diskriminācijas novēršana Eiropas Savienībā – politikas debates

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts sagatavota orientējoša piezīme, lai sekmētu diskusiju
EPSCO padomē 2019. gada 24. oktobrī.

Labāka diskriminācijas novēršana Eiropas Savienībā

1. Diskriminācija Eiropas Savienībā

Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Savienības mērķis ir veicināt mieru, stiprināt savas vērtības un savu tautu labklājību. Tāpat Savienība cita starpā apkaro diskrimināciju.

Saskaņā ar ES Pamattiesību hartas 21. pantu ir aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

Tomēr katrs piektais cilvēks Eiropas Savienībā saskaras ar diskrimināciju vai uzmākšanos dažādu iemeslu dēļ vai vairāku iemeslu kombinācijas dēļ¹. Dažas tādas grupas, kas ir minoritātes iekšienē esošs mazākums, piemēram, transpersonas ar imigrantu izcelsmi, var kļūt par diskriminācijas, seksuālas uzmākšanās un vardarbības upuriem biežāk nekā citi. Vairumā dalībvalstu valsts tiesību akti neattiecas uz intersekcionālo diskrimināciju.

Turklāt diskriminācijas ekonomiskā ietekme uz dalībvalstīm rada IKP zaudējumus un nodokļu ieņēmumu zaudējumus, kā arī izmaksu pieaugumu saistībā ar veselības aprūpi un citiem pakalpojumiem. Diskriminācija bieži vien paliek nesodīta.

Plaši izplatīta ir arī nepietiekama ziņošana par diskrimināciju: nepilnības tiesību aktos vai neefektīva īstenošana varētu radīt nepareizu iespaidu, ka daži diskriminācijas veidi tiek pieļauti. 62 % ES iedzīvotāju piekrīt, ka ir vajadzīgi jauni pasākumi, lai novērstu pašreizējos aizsardzības trūkumus².

¹ Eiropas Komisija (2015), Eirobarometra speciālaptauja 437: Diskriminācija ES 2015. gadā.

² Turpat.

2. Vienlīdzīgas attieksmes direktīvas priekšlikuma loma un nozīmība

Lai novērstu nepilnības ES tiesību aktos par nediskriminēšanu, Eiropas Komisija 2008. gada 2. jūlijā nāca klajā ar priekšlikumu Padomes Direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (*Vienlīdzīgas attieksmes direktīva*, COM(2008) 426 galīgā redakcija). Pašlaik ES tiesību aktos šie četri iemesli ir ietverti tikai nodarbinātības un profesijas jomā (Padomes Direktīva 2000/78/EK).

Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī priekšlikuma pamatā tagad ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 19. pants, ar ko nosaka, ka ir nepieciešama vienprātība Padomē un Eiropas Parlamenta piekrišana.

Neraugoties uz vairāk nekā 20 prezidentvalstu centieniem kopš 2008. gada, nepieciešamā vienprātība Padomē vēl nav panākta. Dalībvalstis ir paidušas bažas jo īpaši par ierosinātās direktīvas juridisko noteiktību, kompetenču sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm un konkrēto direktīvas ietekmi, tostarp finansiālām izmaksām.

Neraugoties uz ES pilnvarām un pienākumu aktīvi cīnīties pret diskrimināciju, pašreizējā situācija ES tiesību aktos nediskriminēšanas jomā rada mākslīgu to iemeslu "hierarhiju", kuru dēļ aizsargā pret diskrimināciju.

3. Labāka diskriminācijas novēršana: turpmākā virzība

Prezidentvalsts Somija *EPSCO* sanāksmē 24. oktobrī rīko politikas debates par vienlīdzīgu attieksmi, lai izpētītu iespējamus veidus, kā efektīvāk cīnīties pret diskrimināciju ārpus nodarbinātības un profesijas jomas.

Saskaņā ar daudzām dalībvalstu atbildēm uz anketas jautājumiem, ko prezidentvalsts Somija nosūtīja 2019. gada jūlijā, visaptveroša tiesiskā regulējuma panākšana ES līmenī ir galvenais līdzeklis diskriminācijas apkarošanai. Saskaņā ar daudzu dalībvalstu sniegto informāciju to valsts tiesību akti diskriminācijas novēršanas jomā ir atbilstīgi. Tomēr spēkā esošie tiesību akti ir jāsteno efektīvāk. Tiek uzskatīts, ka lielākajam diskriminācijas riskam ir pakļautas sievietes, personas ar invaliditāti, LGBTI, etniskās minoritātes, tostarp romi un imigranti, un nabadzīgi cilvēki. Minētas ir arī personas, kas saskaras ar multiplo vai intersekcionālo diskrimināciju.

Dalībvalstis min šādus diskriminācijas apkarošanas līdzekļus: stratēģisks darbs, tostarp rīcības plāni ES līmenī, ES finansējums, integrēta pieeja, izpratnes veicināšana, spēcīgāks atbalsts cietušajiem un līdztiesības struktūrām, kā arī naida runas apkarošana. Tāpat tiek atzīts, cik svarīgi ir visaptveroši un uzticami dati par diskrimināciju.

o

o o

Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- 1. jautājums:** Kā Jūs skaidrotu to, ka, neraugoties uz spēkā esošajiem tiesību aktiem un Eiropas Savienības un tās dalībvalstu stingro politisko apņemšanos cīnīties pret diskrimināciju, tā joprojām ir nopietna problēma Eiropas sabiedrībā?
- 2. jautājums:** Ko Jūsu valdība plāno darīt, lai pastiprinātu cīņu pret diskrimināciju?
- 3. jautājums:** Paturot prātā, ka sarunas par ierosināto Vienlīdzīgas attieksmes direktīvu ir nonākušas strupceļā, – kas īpaši būtu jādara Eiropas Savienībai un nākamajai Eiropas Komisijai, lai atrisinātu šo situāciju nolūkā palielināt diskriminācijas novēršanas pasākumu efektivitāti un novērst nepilnības diskriminācijas novēršanas tiesību aktos?